

Klimat- och kustskyddsproblematik

Bakgrund

Sydkusten i Skåne är det kustavsnitt i Sverige, som blivit mest utsatt för skador till följd av havserosion. Någon beprövad skyddsteknik har inte funnits i Sverige, och kunskaperna i landet har varit mycket dåliga rörande havserosion och dess följder. Med början år 1986 bedrev undertecknad ett arbete för att åstadkomma ett modernt, effektivt samt miljöorienterat kustskydd, för vilket även klimatfrågan vägdes in. Samarbete har bedrivits med många parter, dock främst professor Hans Hanson, som lett det vetenskapliga arbetet på sin institution vid Lunds tekniska högskola och Lunds Universitet. Hansons stora internationella engagemang har starkt bidragit till projektets positiva resultat. Från allmänhetens sida har framför allt direktör Christer Eriksson, Tomelilla, varit en eldsjäl, som med sitt omfattande kontaktnät varit en stor tillgång för att driva projektet. Det nedlagda arbetet har bidragit till ett paradigmskifte, som manifesterades år 2011, då Ystads kommun som den första i Sverige satsade tio miljoner kronor på s.k. strandfodring, dvs. genom att lägga ut 100 000 m³ från havet återvunnen sand för att kompensera för den erosion, som skett.

Resultat av projektet

Bl.a. följande har åstadkommits

- Ett paradigmskifte, som manifesterades, genom att Ystads kommun lät genomföra Sveriges första strandfodringsprojekt i stor skala
- Bildandet av samarbetsorganet Erosionsskadecentrum EC
- Regeringsbeslut om statliga medel för ett fullskaleförsök rörande kustskydd
- Regeringsbeslut om att utse Statens geotekniska institut SGI till myndighet rörande erosionsfrågor
- Erosionsproblematiken fick en behandling i den statliga Klimat- och sårbarhetsutredningen
- Ett omfattande samarbete med universitet, högskolor, statliga organ och företag såväl i Sverige som internationellt
- Genomförande av tester av ett stort antal typer av kustskydd
- Ett flertal projekt och processer, som fortgår, startades upp
- Ett flertal samarbetsprojekt, såsom mätningar med Laserbatymetri, Hållbar utveckling av kustområden, satellitprojektet CoastSat, Erosionsutställning, framtagande av Kustpolicy, årliga Kustmöten m.m. påbörjades
- Stort och fortsatt engagemang från Länsstyrelsen i Skåne rörande klimat- och kustskyddsfrågor
- Stort engagemang från medier, allmänhet, lokalbefolkning samt enskilda föreningar och privata företag

Kort historik

Erosion i trakten av Ystad är känd sedan 1820-talet. Till en början var detta inget problem, då stränderna uppfattades som impediment. Dessutom låg stränderna ofta på betryggande avstånd från mänskliga aktiviteter, som kunde skadas genom erosionen. Först på 1950-talet började erosionen att uppfattas som ett problem. Stränderna hade genom det allt mera omfattande fritidslivet blivit värdefulla. Dessutom hade havet genom erosionen ryckt allt närmare infrastruktur och andra mänskliga aktiviteter. På 1960-talet uppstod stora skador, vilka ledde till, att fastighetsägarna dumpade sten för att skydda sin egendom. Detta ledde i sin tur till att sandstränder försvann. 1986 startades inom Ystads kommun ett mera systematiskt arbete för att finna skydd mot skador till följd av havserosionen. Avstampet blev konferensen "Nyttjande och skydd av sandkuster", Sveriges första konferens rörande kustskyddsfrågor. Sveriges första internationella forskningsinriktade klimatkonferens genomfördes 1989 under rubriken "Växthuseffektens inverkan på kommunal planering". I början av 1990-talet orsakade havet åter stora erosionsskador. Bl.a. uppslukades två hus av havet. Aktiviteterna för att driva utvecklingsarbetet ökade då. Sveriges första vattendom rörande s.k. hövder erhöles 1993. Året därpå bildades Erosionsskadecentrum EC, ett samarbetsorgan mellan framförallt kommuner, men även universitet, andra statliga organ samt privata företag deltar numera. År 1995 erhöles Ystads kommun genom ett regeringsbeslut sju miljoner kronor som bidrag till ett fullskaleförsök rörande erosionsskydd. Ystads kommun erhöles 2001 Sveriges första miljödom rörande strandfodring. År 2003 utsåg regeringen Staten geotekniska institut SGI till samordningsmyndighet för erosionsfrågor. År 2004-2006 engagerade sig Ystads kommun och Erosionsskadecentrum i EU-projekten Eurosion och Messina. År 2011 fattade Sveriges geologiska undersökning beslut enligt kontinentalsockellagen avseende uttag av sand för utförande av strandfodringar. År 2011 kom också det stora genombrottet, då Ystads kommun lät genomföra Sveriges första strandfodring i stor skala.

Malmö i juni 2015

Senior Partners Management AB

Erling Alm

Partner